। अथ सप्तमोऽष्टकः ।

(प्रथमोऽध्यायः ॥ वर्गाः 1-41)

(6) **44** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अयास्यः आङ्गिरसः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

प्र ण॑ इन्दो म॒हे तन॑ ऊ॒र्मिं न विभ्र॑दर्षसि । अ॒भि दे॒वाँ अ॒यास्य॑: ॥ 1 ॥
म॒ती जु॒ष्टो धि॒या हि॒तः सोमो॑ हिन्वे परा॒वति॑ । विप्र॑स्य॒ धार॑या क॒विः ॥ 2 ॥
अ॒यं दे॒वेषु॒ जागृ॑विः सु॒त ए॑ति प॒वित्र॒ आ । सोमो॑ याति॒ विच॑र्षणिः ॥ 3 ॥
स न॑: पवस्व वाज॒युश्च॑क्रा॒णश्चारु॑मध्व॒रम् । ब॒र्हिष्माँ॒ आ वि॑वासति ॥ 4 ॥
स नो॒ भगा॑य वा॒यवे॒ विप्र॑वीरः स॒दावृ॑धः । सोमो॑ दे॒वेष्वा य॑मत् ॥ 5 ॥
स नो॑ अ॒द्य वसु॑त्तये क्रतु॒विद्गा॑तु॒वित्त॑मः । वाजं॑ जेषि॒ श्रवो॑ बृ॒हत् ॥ 6 ॥

(6) **45** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अयास्यः आङ्गिरसः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

स प॑वस्व॒ मदा॑य॒ कं नृ॒चक्षा॑ दे॒ववी॑तये । इन्द॒विन्द्रा॑य पी॒तये॑ ॥ 1 ॥
स नो॑ अर्षा॒भि दू॒त्यं१॒॑ त्वमिन्द्रा॑य तोशसे । दे॒वान्त्सखि॑भ्य॒ आ वर॑म् ॥ 2 ॥
उ॒त त्वाम॑रु॒णं व॒यं गोभि॑रञ्ज्मो॒ मदा॑य॒ कम् । वि नो॑ रा॒ये दुरो॑ वृधि ॥ 3 ॥
अत्यू॑ प॒वित्र॑मक्रमीद्वा॒जी धुरं॒ न याम॑नि । इन्दु॑र्दे॒वेषु॑ पत्यते ॥ 4 ॥
समी॒ सखा॑यो अस्वर॒न्वने॒ क्रीळ॑न्त॒मत्य॑विम् । इन्दुं॑ ना॒वा अ॑नूषत ॥ 5 ॥
तया॑ पवस्व॒ धार॑या॒ यया॑ पी॒तो वि॒चक्ष॑से । इन्दो॑ स्तो॒त्रे सु॒वीर्य॑म् ॥ 6 ॥

(6) **46** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अयास्यः आङ्गिरसः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

असृ॑ग्रन्दे॒ववी॑त॒येऽत्या॑सः॒ कृत्व्या॑इव । क्षर॑न्तः पर्वता॒वृध॑: ॥ 1 ॥
परि॑ष्कृतास॒ इन्द॑वो॒ योषे॑व॒ पित्र्या॑वती । वा॒युं सोमा॑ असृक्षत ॥ 2 ॥
ए॒ते सोमा॑स॒ इन्द॑वः॒ प्रय॑स्वन्तश्च॒मू सु॒ताः । इन्द्रं॑ वर्धन्ति॒ कर्म॑भिः ॥ 3 ॥
आ धा॑वता सुहस्त्यः शु॒क्रा गृ॑भ्णीत म॒न्थिना॑ । गोभि॑: श्रीणीत मत्स॒रम् ॥ 4 ॥
स प॑वस्व धनंजय प्रय॒न्ता राध॑सो म॒हः । अ॒स्मभ्यं॑ सोम गातु॒वित् ॥ 5 ॥
ए॒तं मृ॑जन्ति॒ मर्ज्यं॒ पव॑मानं॒ दश॒ क्षिप॑: । इन्द्रा॑य मत्स॒रं मद॑म् ॥ 6 ॥

(5) **47** (म.9, अनु.2)

ऋषिः कविः भार्गवः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

अ॒या सोम॑: सुकृ॒त्यया॑ म॒हश्चि॑द॒भ्य॑वर्धत । म॒न्दा॒न उद्वृ॑षायते ॥ 1 ॥
कृ॒तानीद॑स्य॒ कर्त्वा॒ चेत॑न्ते दस्यु॒तर्ह॑णा । ऋ॒णा च॑ धृ॒ष्णुश्च॑यते ॥ 2 ॥
आत्सोम॑ इन्द्रि॒यो रसो॒ वज्र॑: सहस्र॒सा भु॑वत् । उ॒क्थं यद॑स्य॒ जाय॑ते ॥ 3 ॥
स्व॒यं क॒विर्वि॑ध॒र्तरि॒ विप्रा॑य॒ रत्न॑मिच्छति । यदी॑ मर्मृ॒ज्यते॒ धिय॑: ॥ 4 ॥
सि॒षा॒सतू॑ रयी॒णां वाजे॒ष्वर्व॑तामिव । भरे॑षु जि॒ग्युषा॑मसि ॥ 5 ॥

(5) **48** (म.9, अनु.2)

48

ऋषिः कविः भार्गवः | छन्दः गायत्री | देवता पवमानः सोमः

तं त्वा नृम्णानि बिभ्रतं सधस्थेषु महो दिवः | चारुं सुकृत्ययेमहे ॥ 1 ॥
संवृक्तधृष्णुमुक्थ्यं महामहिव्रतं मदम् | शतं पुरो रुरुक्षणिम् ॥ 2 ॥
अतस्त्वा रयिमभि राजानं सुक्रतो दिवः | सुपर्णो अव्यथिर्भरत् ॥ 3 ॥
विश्वस्मा इत्स्वर्दृशे साधारणं रजस्तुरम् | गोपामृतस्य विर्भरत् ॥ 4 ॥
अधा हिन्वान इन्द्रियं ज्यायो महित्वमानशे | अभिष्टिकृद्विचर्षणिः ॥ 5 ॥

(5) (म.9, अनु.2)

49

ऋषिः कविः भार्गवः | छन्दः गायत्री | देवता पवमानः सोमः

पवस्व वृष्टिमा सु नोऽपामूर्मिं दिवस्परि | अयक्ष्मा बृहतीरिषः ॥ 1 ॥
तया पवस्व धारया यया गाव इहागमन् | जन्यास उप नो गृहम् ॥ 2 ॥
घृतं पवस्व धारया यज्ञेषु देववीतमः | अस्मभ्यं वृष्टिमा पव ॥ 3 ॥
स न ऊर्जे व्य१व्ययं पवित्रं धाव धारया | देवासः शृणवन् हि कम् ॥ 4 ॥
पवमानो असिष्यदद्रक्षांस्यपजङ्घनत् | प्रत्नवद्रोचयन्रुचः ॥ 5 ॥

(5) (म.9, अनु.2)

50

ऋषिः उचथ्यः आङ्गिरसः | छन्दः गायत्री | देवता पवमानः सोमः

उत्ते शुष्मास ईरते सिन्धोरूर्मेरिव स्वनः | वाणस्य चोदया पविम् ॥ 1 ॥
प्रसवे त उदीरते तिस्रो वाचो मखस्युवः | यदव्य एषि सानवि ॥ 2 ॥
अव्यो वारे परि प्रियं हरिं हिन्वन्त्यद्रिभिः | पवमानं मधुश्चुतम् ॥ 3 ॥
आ पवस्व मदिन्तम पवित्रं धारया कवे | अर्कस्य योनिमासदम् ॥ 4 ॥
स पवस्व मदिन्तम गोभिरञ्जानो अक्तुभिः | इन्दविन्द्राय पीतये ॥ 5 ॥

(5) (म.9, अनु.2)

51

ऋषिः उचथ्यः आङ्गिरसः | छन्दः गायत्री | देवता पवमानः सोमः

अध्वर्यो अद्रिभिः सुतं सोमं पवित्र आ सृज | पुनीहीन्द्राय पातवे ॥ 1 ॥
दिवः पीयूषमुत्तमं सोममिन्द्राय वज्रिणे | सुनोता मधुमत्तमम् ॥ 2 ॥
तव त्य इन्दो अन्धसो देवा मधोर्व्यश्नते | पवमानस्य मरुतः ॥ 3 ॥
त्वं हि सोम वर्धयन्त्सुतो मदाय भूर्णये | वृषन्त्स्तोतारमूतये ॥ 4 ॥
अभ्यर्ष विचक्षण पवित्रं धारया सुतः | अभि वाजमुत श्रवः ॥ 5 ॥

(5) (म.9, अनु.2)

52

ऋषिः उचथ्यः आङ्गिरसः | छन्दः गायत्री | देवता पवमानः सोमः

परि द्युक्षः सनद्रयिर्भरद्वाजं नो अन्धसा | सुवानो अर्ष पवित्र आ ॥ 1 ॥
तव प्रत्नेभिरध्वभिरव्यो वारे परि प्रियः | सहस्रधारो यात्तना ॥ 2 ॥
चरुर्न यस्तमीङ्खयेन्दो न दानमीङ्खय | वधैर्वधस्नवीङ्खय ॥ 3 ॥
नि शुष्ममिन्दवेषां पुरुहूत जनानाम् | यो अस्माँ आदिदेशति ॥ 4 ॥

शतं न इन्द ऊतिभिः सहस्रं वा शुचीनाम् | पवस्व मंहयद्रयिः ॥ 5 ॥

(4) **53** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः	छन्दः गायत्री	देवता पवमानः सोमः

उत्ते शुष्मासो अस्थू रक्षो भिन्दन्तो अद्रिवः | नुदस्व याः परिस्पृधः ॥ 1 ॥
अया निजघ्निरोजसा रथसङ्गे धने हिते | स्तवा अबिभ्युषा हृदा ॥ 2 ॥
अस्य व्रतानि नाधृषे पवमानस्य दूढ्या | रुज यस्त्वा पृतन्यति ॥ 3 ॥
तं हिन्वन्ति मदच्युतं हरिं नदीषु वाजिनम् | इन्दुमिन्द्राय मत्सरम् ॥ 4 ॥

(4) **54** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः	छन्दः गायत्री	देवता पवमानः सोमः

अस्य प्रत्नामनु द्युतं शुक्रं दुदुह्रे अह्रयः | पयः सहस्रसामृषिम् ॥ 1 ॥
अयं सूर्यइवोपदृगयं सरांसि धावति | सप्त प्रवत आ दिवम् ॥ 2 ॥
अयं विश्वानि तिष्ठति पुनानो भुवनोपरि | सोमो देवो न सूर्यः ॥ 3 ॥
परि णो देववीतये वाजाँ अर्षसि गोमतः | पुनान इन्दविन्द्रयुः ॥ 4 ॥

(4) **55** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः	छन्दः गायत्री	देवता पवमानः सोमः

यवंयवं नो अन्धसा पुष्टंपुष्टं परि स्रव | सोम विश्वा च सौभगा ॥ 1 ॥
इन्दो यथा तव स्तवो यथा ते जातमन्धसः | नि बर्हिषि प्रिये सदः ॥ 2 ॥
उत नो गोविदश्ववित्पवस्व सोमान्धसा | मक्षूतमेभिरहभिः ॥ 3 ॥
यो जिनाति न जीयते हन्ति शत्रुमभीत्य | स पवस्व सहस्रजित् ॥ 4 ॥

(4) **56** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः	छन्दः गायत्री	देवता पवमानः सोमः

परि सोम ऋतं बृहदाशुः पवित्रे अर्षति | विघ्नन्रक्षांसि देवयुः ॥ 1 ॥
यत्सोमो वाजमर्षति शतं धारा अपस्युवः | इन्द्रस्य सख्यमाविशन् ॥ 2 ॥
अभि त्वा योषणो दश जारं न कन्यानूषत | मृज्यसे सोम सातये ॥ 3 ॥
त्वमिन्द्राय विष्णवे स्वादुरिन्दो परि स्रव | नृन्त्स्तोतृन्पाह्यंहसः ॥ 4 ॥

(4) **57** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः	छन्दः गायत्री	देवता पवमानः सोमः

प्र ते धारा असश्चतो दिवो न यन्ति वृष्टयः | अच्छा वाजं सहस्रिणम् ॥ 1 ॥
अभि प्रियाणि काव्या विश्वा चक्षाणो अर्षति | हरिस्तुञ्जान आयुधा ॥ 2 ॥
स मर्मृजान आयुभिरिभो राजेव सुव्रतः | श्येनो न वंसु षीदति ॥ 3 ॥
स नो विश्वा दिवो वसूतो पृथिव्या अधि | पुनान इन्दवा भर ॥ 4 ॥

(4) **58** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

तर॒त्स म॒न्दी धा॑वति॒ धारा॑ सु॒तस्यान्ध॑सः । तर॒त्स म॒न्दी धा॑वति ॥ 1 ॥
उ॒स्रा वे॑द॒ वसू॑नां॒ मर्त॑स्य दे॒व्यव॑सः । तर॒त्स म॒न्दी धा॑वति ॥ 2 ॥
ध्व॒स्रयोः॑ पुरु॒षन्त्यो॒रा स॒हस्रा॑णि दद्महे । तर॒त्स म॒न्दी धा॑वति ॥ 3 ॥
आ ययो॑स्त्रिं॒शतं॒ तना॑ स॒हस्रा॑णि च॒ दद्म॑हे । तर॒त्स म॒न्दी धा॑वति ॥ 4 ॥

(4) **59** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

पव॑स्व गो॒जिद॑श्व॒जिद्वि॑श्व॒जित्सो॑म रण्य॒जित् । प्र॒जाव॒द्रत्न॒मा भ॑र ॥ 1 ॥
पव॑स्वा॒द्भ्यो अदा॑भ्यः॒ पव॒स्वौष॑धीभ्यः । पव॑स्व धि॒षणा॑भ्यः ॥ 2 ॥
त्वं सो॑म॒ पव॑मानो॒ विश्वा॑नि दुरि॒ता त॑र । क॒विः सी॑द॒ नि ब॒र्हिषि॑ ॥ 3 ॥
पव॑मान॒ स्व॑र्विदो॒ जाय॑मानोऽभवो म॒हान् । इन्दो॒ विश्वाँ॑ अ॒भीद॑सि ॥ 4 ॥

(4) **60** (म.9, अनु.2)

ऋषिः अवत्सारः काश्यपः छन्दः गायत्री **1-2,4** पुरउष्णिक् **3** देवता पवमानः सोमः

प्र गा॑य॒त्रेण॑ गायत॒ पव॑मानं॒ विच॑र्षणिम् । इन्दुं॑ स॒हस्र॑चक्षसम् ॥ 1 ॥
तं त्वा॑ स॒हस्र॑चक्षसम॒थो॑ स॒हस्र॑भर्णसम् । अति॒ वार॑मपाविषुः ॥ 2 ॥
अति॒ वारा॒न्पव॑मानो असिष्यदत्क॒लशाँ॑ अ॒भि धा॑वति। इन्द्र॑स्य॒ हार्द्या॑वि॒शन् ॥ 3 ॥
इन्द्र॑स्य सोम॒ राध॑से॒ शं प॑वस्व विचर्षणे । प्र॒जाव॒द्रेत॒ आ भ॑र ॥ 4 ॥

(30) **61** (म.9, अनु.3)

ऋषिः अमहीयुः आङ्गिरसः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

अ॒या वी॒ती परि॑ स्रव॒ यस्त॑ इन्दो॒ मदे॒ष्वा । अ॒वाह॑न्नव॒तीर्नव॑ ॥ 1 ॥
पुरः॑ स॒द्य इ॒त्थाधि॑ये॒ दिवो॑दासाय॒ शम्ब॑रम् । अध॒ त्यं तु॒र्वशं॒ यदु॑म् ॥ 2 ॥
परि॑ णो॒ अश्व॑मश्व॒विद्गोम॑दिन्दो॒ हिर॑ण्यवत् । क्षरा॑ सह॒स्रिणी॒रिषः॑ ॥ 3 ॥
पव॑मानस्य ते व॒यं प॒वित्र॑मभ्युन्द॒तः । स॒खि॒त्वमा वृ॑णीमहे ॥ 4 ॥
ये ते॑ प॒वित्र॑मू॒र्मयो॑ऽभि॒क्षर॑न्ति॒ धार॑या । तेभि॑र्नः सोम मृळय ॥ 5 ॥
स नः॑ पुना॒न आ भ॑र र॒यिं वी॒रव॑ती॒मिष॑म् । ईशा॑नः सोम वि॒श्वतः॑ ॥ 6 ॥
ए॒तमु॒ त्यं दश॒ क्षिपो॑ मृ॒जन्ति॒ सिन्धु॑मातरम् । समा॑दि॒त्येभि॑रख्यत ॥ 7 ॥
समिन्द्रे॒णोत वा॒युना॑ सु॒त ए॑ति प॒वित्र॒ आ । सं सूर्य॑स्य र॒श्मिभिः॑ ॥ 8 ॥
स नो॒ भगा॑य वा॒यवे॑ पू॒ष्णे प॑वस्व॒ मधु॑मान् । चारु॑र्मि॒त्रे वरु॑णे च ॥ 9 ॥
उ॒च्चा ते॑ जा॒तमन्ध॑सो दि॒वि षद्भूम्या द॑दे । उ॒ग्रं शर्म॒ महि॒ श्रवः॑ ॥ 10 ॥
ए॒ना विश्वा॑न्य॒र्य आ द्यु॒म्नानि॒ मानु॑षाणाम् । सिषा॑सन्तो वनामहे ॥ 11 ॥
स न॒ इन्द्रा॑य॒ यज्य॑वे॒ वरु॑णाय म॒रुद्भ्यः॑ । व॒रि॒वो॒वित्परि॑ स्रव ॥ 12 ॥

उपो॑ षु जा॒तम॒प्तुरं॒ गोभि॑र्भ॒ङ्गं परि॑ष्कृतम् | इन्दुं॑ दे॒वा अ॑यासिषुः ॥ 13 ॥
तमिद्व॑र्धन्तु नो॒ गिरो॑ व॒त्सं सं॒शिश्व॑रीरिव | य इन्द्र॑स्य हृ॒दं॒सनिः॑ ॥ 14 ॥
अर्षा॑ णः सोम॒ शं गवे॑ धु॒क्षस्व॑ पि॒प्युषी॒मिष॑म् | वर्धा॑ समु॒द्रमु॒क्थ्य॑म् ॥ 15 ॥
पव॑मानो अजीजनद्दि॒वश्चि॒त्रं न त॑न्य॒तुम् | ज्योति॑र्वैश्वान॒रं बृ॒हत् ॥ 16 ॥
पव॑मानस्य ते॒ रसो॒ मदो॑ राजन्नदुच्छु॒नः | वि वार॒मव्य॑मर्षति ॥ 17 ॥
पव॑मान॒ रस॒स्तव॒ दक्षो॒ वि रा॑जति द्यु॒मान् | ज्योति॒र्विश्वं॒ स्व॑र्दृ॒शे ॥ 18 ॥
यस्ते॒ मदो॒ वरे॑ण्य॒स्तेना॑ पव॒स्वान्ध॑सा | दे॒वा॒वीर॑घशंस॒हा ॥ 19 ॥
जघ्नि॑र्वृ॒त्रम॑मि॒त्रियं॒ सस्नि॒र्वाजं॑ दि॒वेदि॑वे | गो॒षा उ॑ अश्व॒सा अ॑सि ॥ 20 ॥
संमि॑श्लो अरु॒षो भ॑व सूप॒स्थाभि॒र्न धे॒नुभिः॑ | सीद॑ञ्छ्ये॒नो न योनि॒मा ॥ 21 ॥
स प॑वस्व॒ य आवि॒थेन्द्रं॑ वृ॒त्राय॒ हन्त॑वे | व॒व्रि॒वांसं॑ म॒हीर॒पः ॥ 22 ॥
सु॒वीरा॑सो व॒यं धना॒ जये॑म सोम मीढ्वः | पु॒ना॒नो व॑र्ध नो॒ गिरः॑ ॥ 23 ॥
त्वोता॑स॒स्तवाव॑सा॒ स्याम॑ व॒न्वन्त॑ आ॒मुरः॑ | सोम॑ व्र॒तेषु॑ जागृहि ॥ 24 ॥
अ॒प॒घ्नन्प॑वते॒ मृधोऽप॒ सोमो॒ अरा॑व्णः | गच्छ॒न्निन्द्र॑स्य निष्कृ॒तम् ॥ 25 ॥
म॒हो नो॑ रा॒य आ भ॑र॒ पव॑मान ज॒ही मृधः॑ | रास्वे॑न्दो वी॒रव॒द्यशः॑ ॥ 26 ॥
न त्वा॑ श॒तं च॒न ह्रुतो॒ राधो॒ दित्स॑न्त॒मा मि॑नन् | यत्पु॑ना॒नो म॑ख॒स्यसे॑ ॥ 27 ॥
पव॑स्वेन्दो॒ वृषा॑ सु॒तः कृ॒धी नो॑ य॒शसो॒ जने॑ | विश्वा॒ अप॒ द्विषो॑ जहि ॥ 28 ॥
अस्य॑ ते स॒ख्ये व॒यं तवे॑न्दो द्यु॒म्न उ॑त्त॒मे | सा॒स॒ह्याम॑ पृतन्य॒तः ॥ 29 ॥
या ते॑ भी॒मान्यायु॑धा ति॒ग्मानि॒ सन्ति॒ धूर्व॑णे | रक्षा॑ समस्य नो नि॒दः ॥ 30 ॥

(30) **62** (म.9, अनु.3)

ऋषिः जमदग्निः भार्गवः छन्दः गायत्री देवता पवमानः सोमः

ए॒ते अ॑सृग्र॒मिन्द॑वस्ति॒रः प॒वित्र॑मा॒शवः॑ | विश्वा॑न्य॒भि सौभ॑गा ॥ 1 ॥
वि॒घ्नन्तो॑ दुरि॒ता पु॒रु सु॒गा तो॒काय॑ वा॒जिनः॑ | तना॑ कृ॒ण्वन्तो॒ अर्व॑ते ॥ 2 ॥
कृ॒ण्वन्तो॒ वरि॑वो॒ गवे॒ऽभ्य॑र्षन्ति सुष्टु॒तिम् | इळा॑म॒स्मभ्यं॑ सं॒यत॑म् ॥ 3 ॥
असा॑व्यं॒शुर्मदा॑या॒प्सु दक्षो॑ गिरि॒ष्ठाः | श्ये॒नो न योनि॒मास॑दत् ॥ 4 ॥
शु॒भ्रमन्धो॑ दे॒ववा॑तम॒प्सु धू॒तो नृभिः॑ सु॒तः | स्वद॑न्ति॒ गावः॒ पयो॑भिः ॥ 5 ॥
आदी॒मश्वं॒ न हेता॒रोऽशू॑शुभन्न॒मृता॑य | मध्वो॒ रसं॑ सध॒मादे॑ ॥ 6 ॥
यास्ते॒ धारा॑ मधु॒श्चुतोऽसृ॑ग्रमिन्द ऊ॒तये॑ | ताभिः॑ प॒वित्र॒मास॑दः ॥ 7 ॥
सो अ॒र्षेन्द्रा॑य पी॒तये॑ ति॒रो रोमा॑ण्य॒व्यया॑ | सीद॒न् योना॒ वने॒ष्वा ॥ 8 ॥
त्वमि॑न्दो॒ परि॑ स्र॒व स्वादि॑ष्ठो॒ अङ्गि॑रोभ्यः | व॒रि॒वो॒विद्घृ॒तं पयः॑ ॥ 9 ॥
अ॒यं वि॒चर्ष॑णिर्हि॒तः पव॑मानः॒ स चे॑तति | हि॒न्वा॒न आप्यं॑ बृ॒हत् ॥ 10 ॥
ए॒ष वृषा॒ वृष॑व्रतः॒ पव॑मानो अशस्ति॒हा | कर॒द्वसू॑नि दा॒शुषे॑ ॥ 11 ॥
आ प॑वस्व सह॒स्रिणं॑ र॒यिं गोम॑न्तम॒श्विन॑म् | पु॒रु॒श्च॒न्द्रं पु॑रु॒स्पृह॑म् ॥ 12 ॥

ए॒ष स्य परि॑ षिच्यते मर्मृ॒ज्यमा॑न आ॒युभि॑ः | उ॒रु॒गा॒यः क॒विक्र॑तुः ॥ 13 ॥

स॒हस्रो॑तिः श॒ताम॑घो वि॒मानो॒ रज॑सः क॒विः | इन्द्रा॑य पवते॒ मद॑ः ॥ 14 ॥

गि॒रा जा॒त इ॒ह स्तु॒त इन्दु॒रिन्द्रा॑य धीयते | वि॒र्योना॑ वस॒तावि॑व ॥ 15 ॥

पव॑मानः सु॒तो नृभि॑ः सोमो॒ वाज॑मिवासरत् | च॒मूषु॒ शक्म॑ना॒सद॑म् ॥ 16 ॥

तं त्रि॑पृ॒ष्ठे त्रि॑वन्धु॒रे रथे॑ युञ्जन्ति॒ यात॑वे | ऋषी॑णां स॒प्त धी॒तिभि॑ः ॥ 17 ॥

तं सो॑तारो धन॒स्पृत॑मा॒शुं वाजा॑य॒ यात॑वे | हरि॑ं हिनोत वा॒जिन॑म् ॥ 18 ॥

आ॒वि॒शन्क॒लशं॑ सु॒तो विश्वा॒ अर्ष॑न्न॒भि श्रिय॑ः | शूरो॒ न गोषु॑ तिष्ठति ॥ 19 ॥

आ त॑ इन्दो॒ मदा॑य॒ कं पयो॑ दुहन्त्या॒यव॑ः | दे॒वा दे॒वेभ्यो॒ मधु॑ ॥ 20 ॥

आ नः॒ सोम॑ं प॒वित्र॒ आ सृ॒जता॒ मधु॑मत्तमम् | दे॒वेभ्यो॑ देव॒श्रुत्त॑मम् ॥ 21 ॥

ए॒ते सोमा॑ असृक्षत गृणा॒नाः श्रव॑से म॒हे | म॒दिन्त॑मस्य॒ धार॑या ॥ 22 ॥

अ॒भि गव्या॑नि वी॒तये॑ नृम्णा पु॑ना॒नो अ॑र्षसि | स॒नद्वा॑जः परि॑ स्रव ॥ 23 ॥

उ॒त नो॒ गोम॑ती॒रिषो॒ विश्वा॑ अर्ष परि॒ष्टुभ॑ः | गृ॒णा॒नो ज॒मद॑ग्निना ॥ 24 ॥

पव॑स्व वा॒चो अ॑ग्रि॒यः सोम॑ चि॒त्राभि॑रू॒तिभि॑ः | अ॒भि विश्वा॑नि॒ काव्या॑ ॥ 25 ॥

त्वं स॑मु॒द्रिया॑ अ॒पो॑ऽग्रि॒यो वाच॑ ई॒रय॑न् | पव॑स्व विश्वमेजय ॥ 26 ॥

तुभ्ये॒मा भुव॑ना कवे महि॒म्ने सो॑म तस्थिरे | तुभ्य॑मर्षन्ति॒ सिन्ध॑वः ॥ 27 ॥

प्र ते॑ दि॒वो न वृ॒ष्टयो॒ धारा॑ यन्त्यस॒श्चत॑ः | अ॒भि शु॒क्रामु॑प॒स्तिर॑म् ॥ 28 ॥

इन्द्रा॒येन्दु॑ं पुनीतनो॒ग्रं दक्षा॑य॒ साध॑नम् | ई॒शा॒नं वी॒तिरा॑धसम् ॥ 29 ॥

पव॑मान ऋ॒तः क॒विः सोम॑ः प॒वित्र॒मास॑दत् | दध॑त्स्तो॒त्रे सु॒वीर्य॑म् ॥ 30 ॥

(30) **63** (म.9, अनु.3)

ऋषिः निध्रुविः काश्यपः | छन्दः गायत्री | देवता पवमानः सोमः

आ पव॑स्व सह॒स्रिण॑ं र॒यिं सो॑म सु॒वीर्य॑म् | अ॒स्मे श्रवां॑सि धारय ॥ 1 ॥

इष॒मूर्ज॑ं च पिन्वस॒ इन्द्रा॑य मत्स॒रिन्त॑मः | च॒मूष्वा नि षी॑दसि ॥ 2 ॥

सु॒त इन्द्रा॑य॒ विष्ण॑वे॒ सोम॑ः क॒लशे॑ अक्षरत् | मधु॑माँ अस्तु वा॒यवे॑ ॥ 3 ॥

ए॒ते अ॑सृग्रमा॒शवोऽति॒ ह्वरां॑सि ब॒भ्रव॑ः | सोमा॑ ऋ॒तस्य॒ धार॑या ॥ 4 ॥

इन्द्रं॒ वर्ध॑न्तो अ॒प्तुर॑ः कृ॒ण्वन्तो॒ विश्व॒मार्य॑म् | अ॒प॒घ्नन्तो॒ अरा॑व्णः ॥ 5 ॥

सु॒ता अनु॒ स्वमा रजो॒ऽभ्य॑र्षन्ति ब॒भ्रव॑ः | इन्द्रं॒ गच्छ॑न्त॒ इन्द॑वः ॥ 6 ॥

अ॒या प॑वस्व॒ धार॑या॒ यया॒ सूर्य॒मरो॑चयः | हि॒न्वा॒नो मानु॑षीर॒पः ॥ 7 ॥

अयु॑क्त॒ सूर॒ एत॑शं॒ पव॑मानो म॒नावधि॑ | अ॒न्तरि॑क्षेण॒ यात॑वे ॥ 8 ॥

उ॒त त्या ह॒रितो॒ दश॒ शूरो॑ अयुक्त॒ यात॑वे | इन्दु॒रिन्द्र॒ इति॑ ब्रु॒वन् ॥ 9 ॥

परी॒तो वा॒यवे॑ सु॒तं गिर॒ इन्द्रा॑य मत्स॒रम् | अव्यो॒ वारे॑षु सिञ्चत ॥ 10 ॥

पव॑मान वि॒दा र॒यिम॒स्मभ्य॑ं सोम दु॒ष्टर॑म् | यो दू॒णाशो॑ वनु॒ष्यता ॥ 11 ॥

अ॒भ्य॑र्ष स॒ह॒स्रिणं॑ र॒यिं गोम॑न्तम॒श्विन॑म् | अ॒भि वाज॑मु॒त श्रव॑ः **|| 12 ||**
सोमो॑ दे॒वो न सूर्योऽद्रि॑भिः पवते सु॒तः | दधा॑नः क॒लशे॒ रस॑म् **|| 13 ||**
ए॒ते धामा॒न्यार्या॑ शु॒क्रा ऋ॒तस्य॒ धार॑या | वाजं॒ गोम॑न्तमक्षरन् **|| 14 ||**
सु॒ता इन्द्रा॑य व॒ज्रिणे॒ सोमा॑सो॒ दध्या॑शिरः | प॒वित्र॒मत्य॑क्षरन् **|| 15 ||**
प्र सो॑म॒ मधु॑मत्तमो रा॒ये अ॑र्ष प॒वित्र॒ आ | मदो॒ यो दे॑व॒वीत॑मः **|| 16 ||**
तमी॑ मृजन्त्या॒यवो॒ हरिं॑ न॒दीषु॑ वा॒जिन॑म् | इन्दु॒मिन्द्रा॑य मत्स॒रम् **|| 17 ||**
आ प॑वस्व॒ हिर॑ण्यव॒दश्वा॑वत्सोम वी॒रव॑त् | वाजं॒ गोम॑न्त॒मा भ॑र **|| 18 ||**
परि॒ वाजे॒ न वा॑ज॒युमव्यो॒ वारे॑षु सिञ्चत | इन्द्रा॑य॒ मधु॑मत्तमम् **|| 19 ||**
क॒विं मृ॑जन्ति॒ मर्ज्यं॑ धी॒भिर्विप्रा॑ अव॒स्यवः॑ | वृषा॒ कनि॑क्रदर्षति **|| 20 ||**
वृष॑णं धी॒भिर॒प्तुरं॒ सोम॑मृ॒तस्य॒ धार॑या | म॒ती वि॒प्राः सम॑स्वरन् **|| 21 ||**
पव॑स्व देवायु॒षगिन्द्रं॑ गच्छतु ते॒ मदः॑ | वा॒युमा रो॑ह॒ धर्म॑णा **|| 22 ||**
पव॑मान॒ नि तो॑शसे र॒यिं सो॑म श्र॒वाय्य॑म् | प्रि॒यः स॑मु॒द्रमा वि॑श **|| 23 ||**
अ॒प॒घ्नन्प॑वसे॒ मृधः॑ क्रतु॒वित्सो॑म मत्स॒रः | नु॒दस्वादे॑वयुं॒ जन॑म् **|| 24 ||**
पव॑माना असृक्षत॒ सोमाः॑ शु॒क्रास॒ इन्द॑वः | अ॒भि विश्वा॑नि॒ काव्या॑ **|| 25 ||**
पव॑मानास आ॒शवः॑ शु॒भ्रा अ॑सृग्र॒मिन्द॑वः | घ्नन्तो॒ विश्वा॒ अप॒ द्विषः॑ **|| 26 ||**
पव॑माना दि॒वस्पर्य॒न्तरि॑क्षादसृक्षत | पृ॒थि॒व्या अधि॒ सान॑वि **|| 27 ||**
पु॒नानः॑ सो॑म॒ धार॒येन्दो॒ विश्वा॒ अप॒ स्रिधः॑ | ज॒हि रक्षां॑सि सुक्रतो **|| 28 ||**
अ॒प॒घ्नन्त्सो॑म र॒क्षसो॒ऽभ्य॑र्ष॒ कनि॑क्रदत् | द्यु॒मन्तं॒ शुष्म॑मुत्त॒मम् **|| 29 ||**
अ॒स्मे वसू॑नि धारय॒ सोम॑ दि॒व्यानि॒ पार्थि॑वा | इन्दो॒ विश्वा॑नि॒ वार्या॑ **|| 30 ||**

(30) **64** (म.9, अनु.3)

ऋषिः मारीचः कश्यपः	छन्दः गायत्री	देवता पवमानः सोमः

वृषा॑ सोम द्यु॒माँ अ॑सि॒ वृषा॑ देव॒ वृष॑व्रतः | वृ॒षा धर्मा॑णि दधिषे **|| 1 ||**
वृष्ण॑स्ते॒ वृष्ण्यं॒ शवो॒ वृषा॒ वनं॒ वृषा॒ मदः॑ | स॒त्यं वृ॑ष॒न्वृषेद॑सि **|| 2 ||**
अश्वो॒ न च॑क्रदो॒ वृषा॒ सं गा इ॑न्दो॒ सम॑र्वतः | वि नो॑ रा॒ये दुरो॑ वृधि **|| 3 ||**
असृ॑क्षत॒ प्र वा॒जिनो॑ ग॒व्या सोमा॑सो अश्व॒या | शु॒क्रासो॑ वीर॒याशवः॑ **|| 4 ||**
शु॒म्भमा॑ना ऋता॒युभि॑र्मृ॒ज्यमा॑ना॒ गभ॑स्त्योः | पव॑न्ते॒ वारे॑ अ॒व्यये॑ **|| 5 ||**
ते विश्वा॑ दा॒शुषे॒ वसु॒ सोमा॑ दि॒व्यानि॒ पार्थि॑वा | पव॑न्ता॒मान्तरि॑क्ष्या **|| 6 ||**
पव॑मानस्य विश्ववि॒त्प्र ते॒ सर्गा॑ असृक्षत | सूर्य॑स्येव॒ न र॒श्मयः॑ **|| 7 ||**
के॒तुं कृ॒ण्वन्दि॒वस्परि॒ विश्वा॑ रू॒पाभ्य॑र्षसि | स॒मु॒द्रः सो॑म पिन्वसे **|| 8 ||**
हि॒न्वा॒नो वाच॑मिष्यसि॒ पव॑मान॒ विध॑र्मणि | अक्रा॑न्दे॒वो न सूर्यः॑ **|| 9 ||**
इन्दुः॑ पविष्ट॒ चेत॑नः प्रि॒यः क॑वी॒नां म॒ती | सृ॒जदश्वं॑ र॒थीरि॑व **|| 10 ||**
ऊ॒र्मिर्यस्ते॑ प॒वित्र॒ आ दे॑वा॒वीः प॒र्यक्ष॑रत् | सीद॑न्नृ॒तस्य॒ योनि॒मा **|| 11 ||**

स नो॑ अर्ष प॒वित्र॒ आ मदो॒ यो दे॑व॒वीत॑मः । इन्द॒विन्द्रा॑य पी॒तये॑ ॥ **12** ॥
इ॒षे प॑वस्व॒ धार॑या मृ॒ज्यमा॑नो मनी॒षिभिः॑ । इन्दो॑ रु॒चाभि गा इ॑हि ॥ **13** ॥
पु॒ना॒नो वरि॑वस्कृ॒ध्यूर्जं॒ जना॑य गिर्वणः । हरे॑ सृजा॒न आ॒शिर॑म् ॥ **14** ॥
पु॒ना॒नो दे॒ववी॑तय॒ इन्द्र॑स्य याहि निष्कृतम् । द्यु॒ता॒नो वा॒जिभि॑र्य॒तः ॥ **15** ॥
प्र हि॑न्वा॒नास॒ इन्द॒वोऽच्छा॑ समु॒द्रमा॒शवः॑ । धि॒या जू॒ता अ॑सृक्षत ॥ **16** ॥
म॒र्मृ॒जा॒नास॑ आ॒यवो॒ वृथा॑ समु॒द्रमिन्द॑वः । अग्म॑न्नृ॒तस्य॒ योनि॒मा ॥ **17** ॥
परि॑ णो याह्यस्म॒युर्विश्वा॒ वसू॒न्योज॑सा । पा॒हि नः॒ शर्म॑ वी॒रव॑त् ॥ **18** ॥
मिमा॑ति॒ वह्नि॒रेत॑शः प॒दं यु॑जा॒न ऋक्व॑भिः । प्र यत्स॑मु॒द्र आहि॑तः ॥ **19** ॥
आ यद्योनिं॑ हि॒रण्यय॑मा॒शुर्ऋ॒तस्य॒ सीद॑ति । जहा॒त्यप्र॑चेतसः ॥ **20** ॥
अ॒भि वे॒ना अ॑नूष॒तेय॑क्षन्ति॒ प्रचे॑तसः । मज्ज॒न्त्यवि॑चेतसः ॥ **21** ॥
इन्द्रा॑येन्दो म॒रुत्व॑ते॒ पव॑स्व॒ मधु॑मत्तमः । ऋ॒तस्य॒ योनि॑मा॒सद॑म् ॥ **22** ॥
तं त्वा॒ विप्रा॑ वचो॒विदः॒ परि॑ष्कृण्वन्ति वे॒धसः॑ । सं त्वा॑ मृजन्त्या॒यवः॑ ॥ **23** ॥
रसं॑ ते मि॒त्रो अ॑र्य॒मा पिब॑न्ति॒ वरु॑णः कवे । पव॑मानस्य म॒रुतः॑ ॥ **24** ॥
त्वं सो॑म विप॒श्चितं॑ पुना॒नो वाच॑मिष्यसि । इन्दो॑ स॒हस्र॑भर्णसम् ॥ **25** ॥
उ॒तो स॒हस्र॑भर्णसं॒ वाचं॑ सोम मख॒स्युव॑म् । पु॒ना॒न इ॑न्द॒वा भ॑र ॥ **26** ॥
पु॒ना॒न इ॑न्दवेषां॒ पुरु॑हूत॒ जना॑नाम् । प्रि॒यः स॑मु॒द्रमा वि॑श ॥ **27** ॥
दवि॑द्युतत्या रु॒चा प॑रि॒ष्टोभ॑न्त्या कृ॒पा । सोमाः॑ शु॒क्रा गवा॑शिरः ॥ **28** ॥
हि॒न्वा॒नो हे॒तृभि॑र्य॒त आ वाजं॑ वा॒ज्य॑क्रमीत् । सीद॑न्तो व॒नुषो॑ यथा ॥ **29** ॥
ऋ॒धक्सो॑म स्व॒स्तये॑ संजग्मा॒नो दि॒वः क॒विः । पव॑स्व॒ सूर्यो॑ दृ॒शे ॥ **30** ॥

। इति सप्तमाष्टके प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ।